

Kalø Gods

Udarbejdet af Danmarks Naturfredningsforening, november 2023

Danmarks
Naturfredningsforening

Dato: 10. november 2023

Kontaktoplysninger:

Danmarks Naturfredningsforening v/Birgitte B. Ingrisch, 61691822/bbi@dn.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
c/o Retten i Aalborg
Badehusvej 17
9000 Aalborg

Forslag til fredning af Kalø Gods

Indholdsfortegnelse:

1. Baggrunden for forslaget	side 3
2. Fredningsforslagets afgrænsning	side 5
3. Beskrivelse af fredningsområdet	side 5
4. Frednings- og planlægningsmæssige forhold	side 20
5. Forslag til fredningsbestemmelser	side 26

Bilag:

Bilag 1: Areal- og lodsejerliste

Bilag 2: Budgetoverslag

Bilag 3: Myndigheders bemærkninger til budgetoverslaget

Bilag 4: Screeningsnotat

Bilag 5: Artslister

Kortbilag:

Kortbilag 1: Fredningskort i 1:7000 og oversigtskort i 1:35.000

Litteratur:

Geologisk set, Det mellemste Jylland. En beskrivelse af områder af national geologisk interesse, Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, 1994.

<https://naturstyrelsen.dk/naturoplevelser/naturguider/kaloe/historie/>

<https://naturstyrelsen.dk/drift-og-pleje/arealoversigt/landbrugsarealer/kronjylland/kaloe-avlsgaard/>

<https://nationalparkmolsbjerget.dk/book-oplevelser-i-nationalparken/2018/oplevel-jagtslottet-og-kaloe-gods-flere-datoer/>

<https://arter.dk/dashboard>

<https://naturdata.miljoportal.dk/>

Danmarks Naturfredningsforening fremsætter hermed i henhold til Naturbeskyttelseslovens § 36, jf. § 33 stk.3, forslag til fredning af Kalø Gods i Syddjurs kommune, i alt 815 ha. Fredningsforslaget omfatter 790 ha ejet af Naturstyrelsen, 12 ha ejet af Syddjurs Kommune (veje) og 13 ha umatrikuleret areal.

1. Baggrunden for forslaget

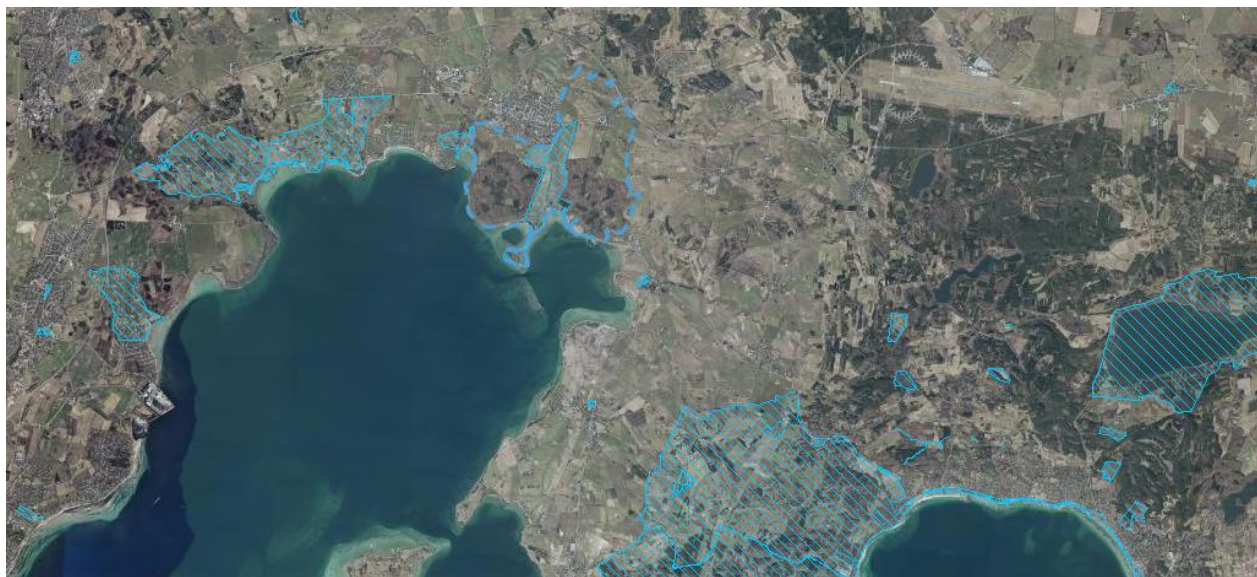
Kommer man kørende fra Rønne og ser ud over landskabet, fanges øjet af havet yderst i synsfeltet. Her rager de sidste rester af middelalderborgen Kalø Slot op som en påmindelse om, at dette sted engang var det strategiske centrum for Kong Erik Menved i sine bestræbelser på at kontrollere hele Djursland og slå ethvert oprør ned.

Kalø Gods med tilhørende marker og skove ligger umiddelbart syd og øst for Rønne by på det sydlige Djursland. Områdets helt enestående landskabelige, naturmæssige og kulturhistoriske kvaliteter understreges af Kalø Slotsruin som kronen i det stærkt kuperede terræn, af de gamle skove, Hestehave Skov og Ringelmose Skov, med høj biodiversitet, af usædvanligt mange velbevarede fortidsminder under træernes kroner og af de utallige værdifulde naturperler overalt i området.

Landskabet med den fantastiske udsigt fra Rønne i nord til Kalø Slotsruin i syd blev fredet allerede i 1939, og omfatter ca. 131 ha. Det var Danmarks Naturfredningsforening som året før havde rejst fredningssagen for at forhindre en vej fra Følle ned langs Egens vig til Mols. Vejprojektet var besluttet af Randers Amtsrådsreds og godkendt af Ministeriet for offentlige arbejder, men blev bremset af naturfredningsforeningen, som brugte sin nyvundne ret til at foreslå fredning. Det vil ingen i dag nok anfægte eller beklage, når man oplever områdets helt enestående landskab, natur og kulturperler, som utvivlsomt ville have været voldsomt intimideret af en større vej. Dengang skulle fredningen sikre imod den akutte trussel, som vejen var. I dag skal en ny fredning sikre imod endnu ikke kendte trusler og det pres på landskabs- og naturværdierne, som samfundsudviklingen medfører. Nye vinde, nye drømme og ønsker, og med dem en potentiel risiko for at Kalø Godslands kabs enestående værdier ikke i samme grad kan opleves af dem, der kommer efter os.

Kalø Gods ligger centralt i et landskab omgivet af flere eksisterende fredninger: Mols Bjerge blev fredet ad 2 omgange i hhv. 1984 og 1994 for at beskytte de naturmæssige, landskabelige og rekreative interesser. Ugelbølle Hoved blev fredet i 1960 og 1962 for at bevare udsigten over Kalø Vig fra den tidligere hovedvej mellem Århus og Grenå. Følle Vig blev fredet i 1977 for at sikre udsigten fra vejen til Følle Strand over vigen og Kalø Gods jorder. Et mindre område, Havhuse, blev fredet i 1965 for at sikre sikre landskabet og udsigten fra offentlig vej. Et større landskab ud til Kalø Vig ved Rodskov og Eskerød blev fredet i 2020 for at beskytte området imod byudvikling. Og Kalø blev som før nævnt fredet allerede i 1939 på DNs foranledning for at forhindre, at området blev gennemskåret af en større vej.

På luftfoto ovenfor ses de eksisterende fredninger omkring Kalø, som her er vist med blå stiplede linje.

Med fredningsforslaget ønsker Danmarks Naturfredningsforening at sikre, at de enestående natur- og landskabsværdier ikke forringes, og at fredningen understøtter en positiv udvikling i biodiversiteten både i skovene og det åbne landskab. Fredningsforslaget er rettidig omhu, mens værdierne endnu er intakte og inden nye visioner og planer øger presset på områdets store værdier.

Ovenfor den enestående udsigt fra jagtslottet ud over Ebeltoft Vig med Kalø Slotsruin til højre. Foto Birgitte Ingris

Området, med undtagelse af de større veje, ejes af staten og forvaltes af Naturstyrelsen, som generelt passer godt på området med stor respekt for både natur- og landskabsværdier, kulturarv og rekreative kvaliteter. Skovene Hestehave skov og Ringelmosen er netop i deres helhed udlagt som urørt skov, hvilket er i samklang med de ønsker, som DN har til områdets forvaltning. Med fredningsforslaget er det således ikke hensigten at komme på tværs af den positive forvaltning af området med stort fokus på øget biodiversitet, som Naturstyrelsen står for i dag. Fredning kan imidlertid medvirke til at sikre imod fremtidige beslutninger, som kan true de store natur- og landskabsværdier.

2. Fredningsforslagets afgrænsning

Fredningsområdet afgrænses i syd og sydvest af kystlinjen, i nord og nordvest af Rønde bygrænse og i nordøst af motortrafikvejen. I øst grænser fredningsområdet op til private natur- og landbrugsarealer.

Fredningsforslagets afgrænsning fremgår desuden af kortbilag 1.

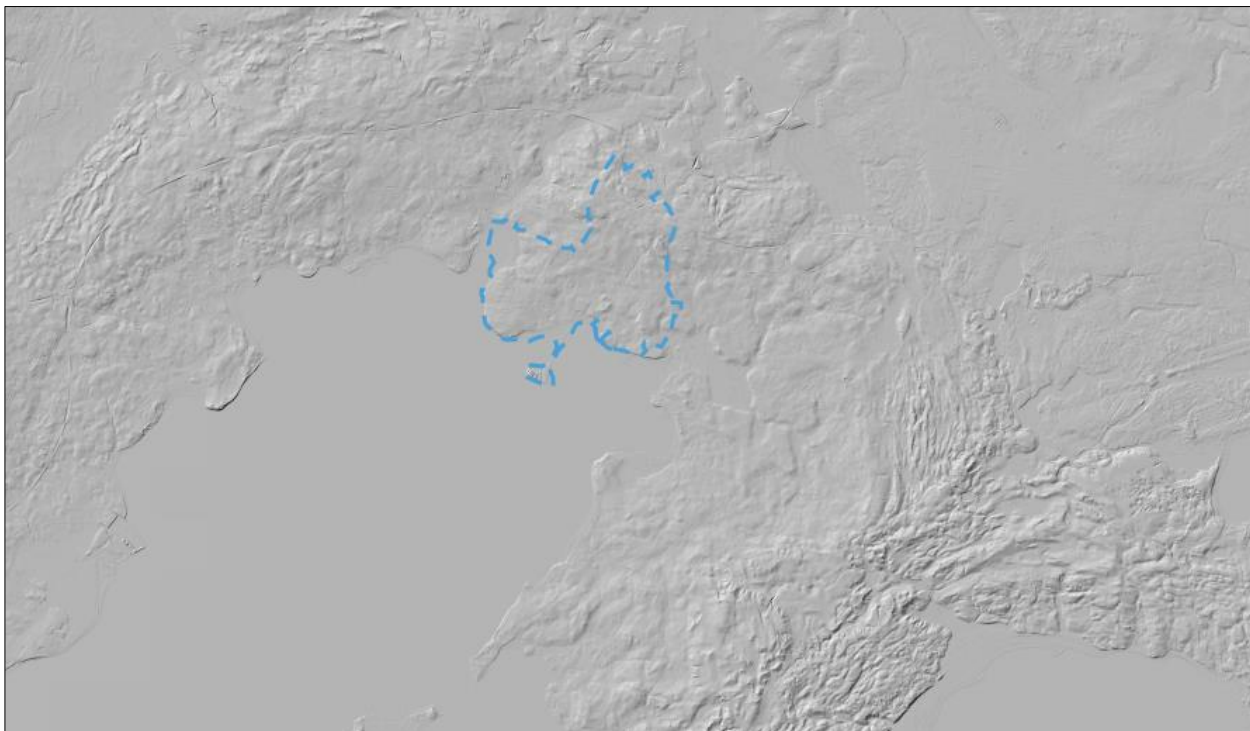
Ovenfor udsigten fra Bavnehøj mod kysten i syd, hvor Ebeltoft Vig skimtes til højre og Kalø Avlsgård til venstre i billedet. Foto: Birgitte Ingrisch

3. Beskrivelse af fredningsområdet

Landskabsformer og geologi

Kalø Godslandskab ligger i Molslandet, som betegner et større landskabsområde omfattende bl.a. Mols Bjerge, Helgenæs, Ebeltoft halvøen og dele af Tirstrup Hedeslette. Området viser en glacial landskabsserie i tydelige og efter danske forhold meget storstilede landskabsformer. Landskabsserien er dannet i tilknytning til den Østjyske Israndslinje sent i sidste istid. I det lavere terræn findes udstrakte områder med hævet havbund fra Stenalderen.

Kalø Gods ligger midt i et landskab udpeget som nationalt geologisk interesseområde, nationalt kystlandskab, værdifuldt geologisk område mv. Dette dramatiske og kuperede landskab byder på stejle bakker, dybe dale og enestående udsigter.

Ovenfor ses det dramatiske landskab på et terræn skyggekort fra Danmarks Arealinformation. Store gletsjere sydfra tog underliggende materiale med sig og skabte Kalø Vig. Nord for isranden og randmorænerne dannede smeltevand fra isen den store, flade Tirstrup Hedeslette, som ses øverst til højre.

Kalø-området er især præget af det kystnære, gamle herregårdslandskab med Kalø slotsruin, de løvskovklædte randmorænebakker med Hestehave Skov og Ringelmose Skov, og de hældende landbrugsflader med lange stendiger og kraftige levende hegn og vejtræer. Karaktergivende er desuden de mange øvrige kulturhistoriske elementer i form af Bregnet kirke, Kalø jagtslot og avlsgård og de mange gravhøje.

Tv udsigten fra syd op imod Rønde by. Th udsigten fra Kaløvej mod syd med det markante stendige i forgrunden. Fotos: Birgitte Ingrisch

Området orienterer sig mod Kalø Vig og er af stor skala. Det er inddelt i flere landskabsrum afgrænset af skovbryn, alléer, fægyde, vildtremisser og levende hegn. Hertil kommer de to skovområder, som er tætte, lukkede områder. Som kontrast hertil er der fra de kystnære

arealer og de mange højdepunkter ved Bregnet Kirke, omkring Kalø og ved Rønde vide udsigter over kystlandskabet ved Egens og Følle Vig mod Mols Bjerge samt mod Kolindsund.

Udsigten fra Store Bavnehøj mod nord. Foto: Birgitte Ingrisch

Landskabskarakteren er relativt upåvirket af større tekniske anlæg og bymæssig bebyggelse. Området fremstår som en jævnt faldende flade fra toppunktet ved Store Bavnehøj ved Rønde ned til kysten. Landskabskarakteren afspejler en stor tidsdybde repræsenteret ved de mange gravhøje og slotsruinen med adgangsvej, hovedgården og kirken, skovene og de græssede enge, strandenge og overdrev samt de dyrkede landbrugsarealer med diger, kraftige levende hegn og fægyde.

Natur

Kalø har et rigt dyreliv, ikke mindst fugle, på grund af de mange forskellige landskabstyper. Det er de ældgamle godsskove, lange stendiger og levende hegn, dyrkede marker, græssede strandenge, sand- og stenkyst og lavvandede beskyttede vige. Den tidligere intensive landbrugsdrift er medvirkende til, at man ikke finder de store sjældenheder. Efter landbrugsdriftens omlægning til økologi i 1998, hvor brugen af pesticider stoppede, har der heldigvis været en gunstig fremgang for en række arter.

Det gode stinet gør det muligt at komme rundt i området og let at komme tæt på og opleve dyrelivet både i skovene, i det åbne land, på strandengene og på det lave vand. Fredningen understøtter dette gennem fastlæggelse af yderligere stier.

Billederne af ræv og rådyr er fra den meget smukke udstilling i Karlsladen.

Skovene

Hestehave og Ringelmose skove er begge gamle skove, dominerede af løvskov, men med et mindre islæt af nåletræer. Skovene er frodige med overvejende leret jordbund, hvor både bøg, eg, ask og ær trives godt.

Jo ældre en løvskov er, jo mere artsrig er skovbunds-floraen – især på de særlige "gammelskovsarter". På Djursland var det næsten kun gods-skovene, der overlevede 16-1700-tallets rovdrift på de danske skove, og Kalø-skovene er derfor gamle. Jordbunden er leret, næringsrig og rummer stedvis kalk-mergel; derfor har skovene mange typiske arter fra de næringsrige østdanske løvskove. De fleste opleves bedst før og omkring løvspring. Blå anemone findes i marts-april på skovenes sydvendte kystskrænter, fugtige steder har stedvist gul anemone og alm. og liden milturt, mens hvid anemone, bingelurt, skovsyre og skovmærke er vidt udbredt, alm. lungeurt, skov- og akselblomstret star, nyrebladet ranunkel, skov- og krat-viol samt den sjove tandrod findes mere spredt. I den mørke sommerskov findes fx sanikel, dunet steffensurt og skov-galtetand. Af orkideer rummer skovene tyndakset gøgeurt og skov-hullæbe. Det særprægede er derfor ikke meget sjældne arter, men den store rigdom af de gamle skoves typiske arter.

Stemningsbillede fra efteråret i Hestehave. Ældgamle ege præger her en lysåben del af skoven. Foto: Birgitte Ingris

Kysterne

Kalø-kysterne er et godt spisekammer for mange af kystens fugle. De beskyttede vige ud for sand- og stenstrand rummer mange snegle, muslinger, børsteorme, krebsdyr og småfisk. Den lave vanddybde og tidevand gør så, at fuglene kan nå bunddyrene.

I strandkanten ligger mange døde havdyr i tangopskyllet. Det lokker ådselsædere som sølvmåge, gråkrage og ræv til – året rundt. De våde strandenge ved Kalø-halvøen og Føllebund er yngle- eller spisested for andefugle som gråand, gravand og grågås, om vinteren kragefugle, måger og sangsvane.

På strandengene inden for dæmningen ses på begge sider af gangvejen lave mudrede bassiner og render næsten uden plantedække. Det er åbne tidevandsrender (loer), hvor bugtens saltvand ofte løber ind og ud. I og nær dem finder man særlige salttålende planter – lige fra kveller til de mere almindelige planter som sodaurt, sandkryb, hindeknæ, jordbær-kløver, strand-malurt, strand-vejbred, strand-trehage, strand-asters, harrild-siv, strand-kogleaks og gåse-potentil. Længere inde, hvor den våde jord er mindre salt, finder man lav ranunkel, tigger-ranunkel, tykbladet ærenpris, lyse-siv, manna-sødgræs, kamgræs og eng-rævehale.

På kysten rundt om halvøen og langs Hestehave Skov findes sandstrandens salttålende planter: strand-kamille, kruset skræppe og marehalm - en del er sukkulenter som strandarve, bidende stenurt, strandsennep, strandbede og strandkål.

Vidtstrakte artsrige strandenge omkring Grevens Skanse. I baggrunden Jægersnes smukke domicil diskret placeret mellem skov og vand. Foto Birgitte Ingris

Fuglelivet

Kalø-skovene rummer ikke de store sjældenheder, men mange forskellige arter. Kalø-skovene har spredte nåleskovs-ører, der byder på fuglekonge og sortmejse, sjældnere topmejse.

Mange af de almindelige løvskovs-arter, musvåge, spurvehøg, blåmejse, musvit, sumpmejse, bogfinke, solsort, rødstjert, gærdesmutte, løv- og gransanger, skovdue, gråkrage, spætmejse, fuglekonge og sangdrossel er dog talrige på grund af de mange lysninger og skovbryn. Flere fuglearter er knyttet til huller i døde og skadede træer. Arter som natugle, stor flagspætte, grønspætte, spætmejse, huldue, mejse-arterne, stær og allike kan ses og høres i skovene. Skovsanger ankommer sent, sammen med nattergal og kærsanger. Nattergal og især kærsanger kan høres, når de øvrige fugle tier, i lune stille nætter medio maj-medio juli (fx i pilekrat tæt på Slotskroen p-plads og Thyrahytten).

Agerhøne, som tidligere fandtes i rigt antal overalt i Danmark, har oplevet en tilbagegang gennem mange år, og er i dag rødlistet på både dansk, europæisk og globalt plan. Man regner med, at det hovedsagligt er færre levesteder i det moderne landbrug, som har presset agerhønen, så den ikke længere er en karakterart i det danske landskab. Foto: Internettet: mad ABC

Hegn og skel

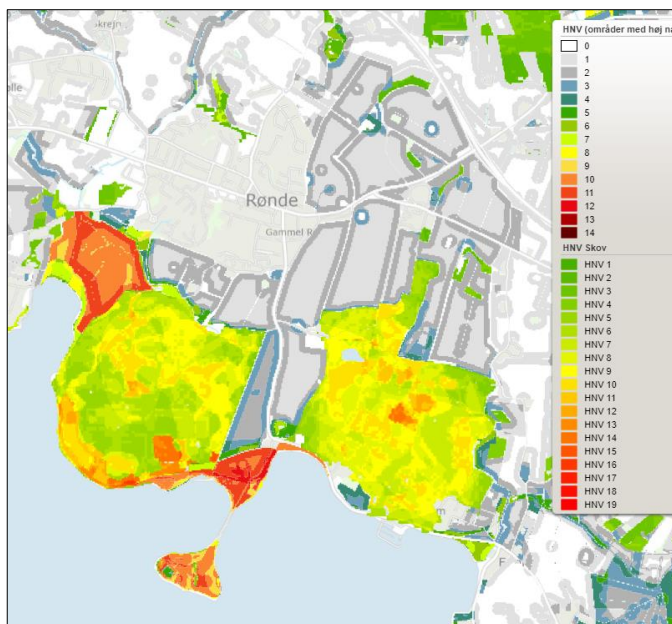
Kaløs hegn og skovbryn er meget gamle og artsrige i busk- og trælaget. Det giver en stor mangfoldighed af former og farver, ikke mindst i sensommeren med bær, frugt og nødder og efterårs-løvet.

Gamle og artsrige hegn ses hele vejen rundt på godsets landbrugsarealer, fx langs Molsvej (Rønne-Kalø Slotsruin), langs Grenåvej (Rønne-Grenå), nær Forpagtervejen (nord-syd-vej øst for Kalø Hovedgård). Der ses tit store eg og ask, mens skov-elm efter elmesygen kun findes som unge træer. Tjørn, bøg, hunde-rose, hassel, benved, ahorn, spidsløn, navr, æble, mirabel og slåen blander sig her – med vedbend, brombær og korbær i bunden.

Bioscore og HNV (High Natura Value)

Bioscore i fredningsområdet. Skovene og området omkring slotsruinen har visse steder en høj bioscore, men ligger ellers på omkring 10-11. Landbrugsarealerne er ikke kortlagt.

HNV-score i fredningsområdet. Ud fra forekomsten af sjældne arter samt en række landskabelige og driftsmæssige forhold, der statistisk set betinger en vis naturværdi, viser kortet, hvor man i Danmark finder natur af høj kvalitet. Planen er, at HNV-kortene fremover skal danne basis for prioritering af naturplejemidler. Mørk rød er højeste værdi. Landbrugsjorden er ikke kortlagt. Som det fremgår, er HNV særdeles høj på Kaløhalvøen, langs kysten, ved Føllebund og i store dele af skovene.

Kulturhistorie

Ud over sine enestående natur- og landskabsværdier har Kalø Godslandskab også en rig kulturhistorie.

På Kalø ligger ruinerne af den 700 år gamle middelalderborg Kalø. Borgen blev bygget i 1313 under den regerende kong Erik Menved midt i en urolig tid med oprør og krig.

Borgen blev, som en af flere såkaldte tvangsborge, opført for at kongen lettere kunne kontrollere Djursland, inkassere skatter og slå eventuelle oprør ned. Så da Christoffer den 2. skulle overtage tronen efter Kong Erik, forlangte jyderne, at Kalø skulle rives ned, før de accepterede ham som konge. I dag ligger borgruinen yderst op halvøen, som forbindes af en 500 meter lang dæmning.

Hovedbygningen på Kalø Gods blev opført i starten af 1700-tallet. Dengang var landets godser pulserende minisamfund med mange ansatte, som boede på godset eller i landsbyerne og arbejdede for herremanden. I 1824 kom Kalø Gods i den holstenske familie von Jenisch's eje. De ejede godset indtil efter Anden Verdenskrig, hvor al tysk ejendom i Danmark blev konfiskeret.

Driftsbygningerne på Kalø er en blanding af gamle og nyere bygninger. Tv skimtes Karlsladens nordlige langside.

Jagtslottet tv er bygget i 1899 og tegnet af arkitekten Hack Kampmann. Slottet er bygningsfredet og dermed godt beskyttet. Det står i øjeblikket tomt og er sammen med de øvrige gods-bygninger planlagt sat til salg via Freja (statens ejendomsselskab).

Karlsladen th er ligeledes bygningsfredet. Det rummer i dag en meget fin udstilling om Kalø Gods, landskabets historie og naturen.

I dag hører Kalø Hovedgård og Jagtslottet under Naturstyrelsen, som driver landbrugsarealerne ekstensivt de fleste steder. Skovene er for nylig udlagt som urørt skov og

markerne har siden 1998 været drevet økologisk. Med fredningen foreslås et ophør af landbrugsdriften på alle arealer til fordel for natur, og skovenes status som urørte fastholdes permanent.

Landskabskilen fra Rønne ned mod Kalø Vig har stort potentiale for øget biodiversitet fx gennem ekstensiv græsning. Foto: Birgitte Ingrisch

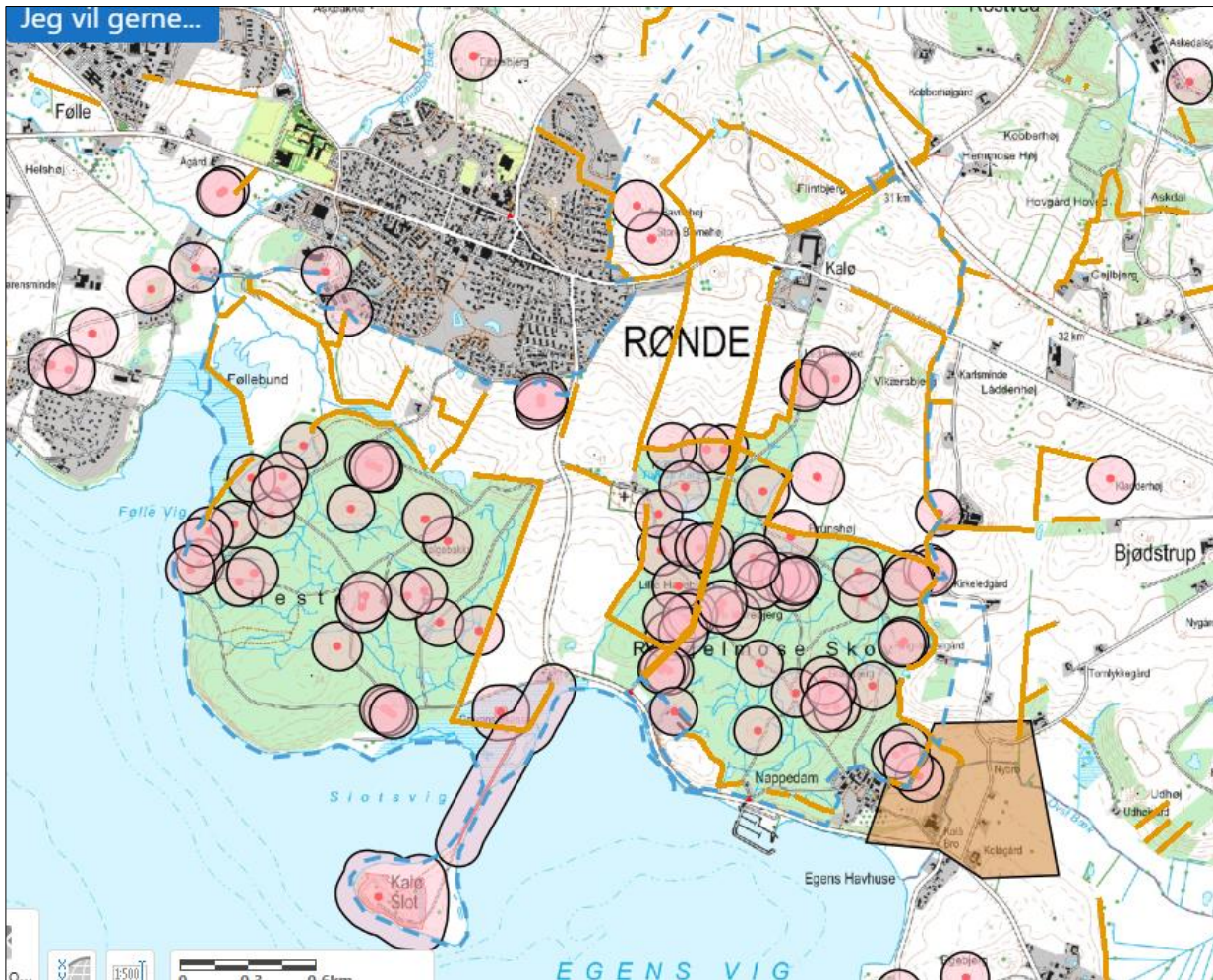
Øvrige kulturspor

Kultursporene i Kaløskovene vidner om at der har boet mennesker i området i tusindvis af år. Alene i Ringelmose Skov findes 39 gravhøje, 12 dysser og 1 stenkreds, 2 vejvisersten, 2 stenkister og 1 helligkilde. Desuden 2 hulvejsforløb, 1 ikke-fredet mindesten og 4 lokaliteter fra Det kulturhistoriske Centralregister DKC.

Langdysse i Ringelmose Skov. Foto fra internettet: The Megalithic Portal.

Hestehave Skov rummer Kalø Slot og Grevens Skanse samt 19 gravhøje, 3 dysser, 2 stenkreds, 3 hellekister, 2 stenkister og 1 teglovn. Endvidere findes der 2 hulvejsforløb, et areal med højryggede agre, 1 lertag, 1 galgebakke og 1 jorddige, samt 12 lokaliteter fra Det kulturhistoriske Centralregister. Og det er blot hvad vi kender til. For jorden gemmer utvivlsomt på flere spor efter tidligere beboere.

Ovenfor ses de fredede fortidsminder samt beskyttede sten- og jorddiger i fredningsområdet/Arealinfo

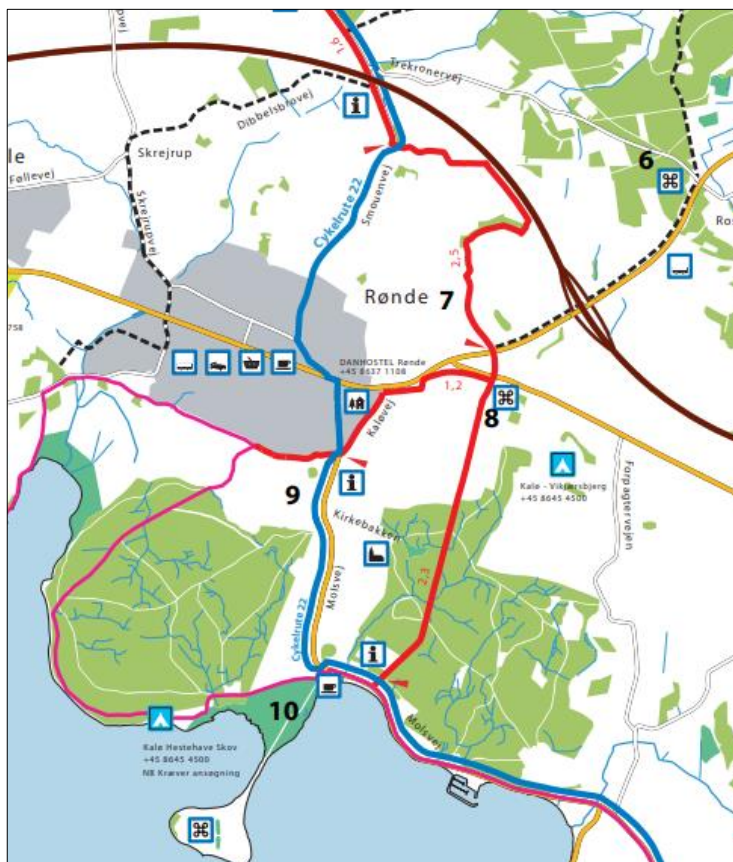
Offentlighedens adgang

Kalø Godslandskab byder på et omfattende netværk af vandrestier og cykelrute, der fører dig gennem skovene, langs kysten og forbi historiske seværdigheder.

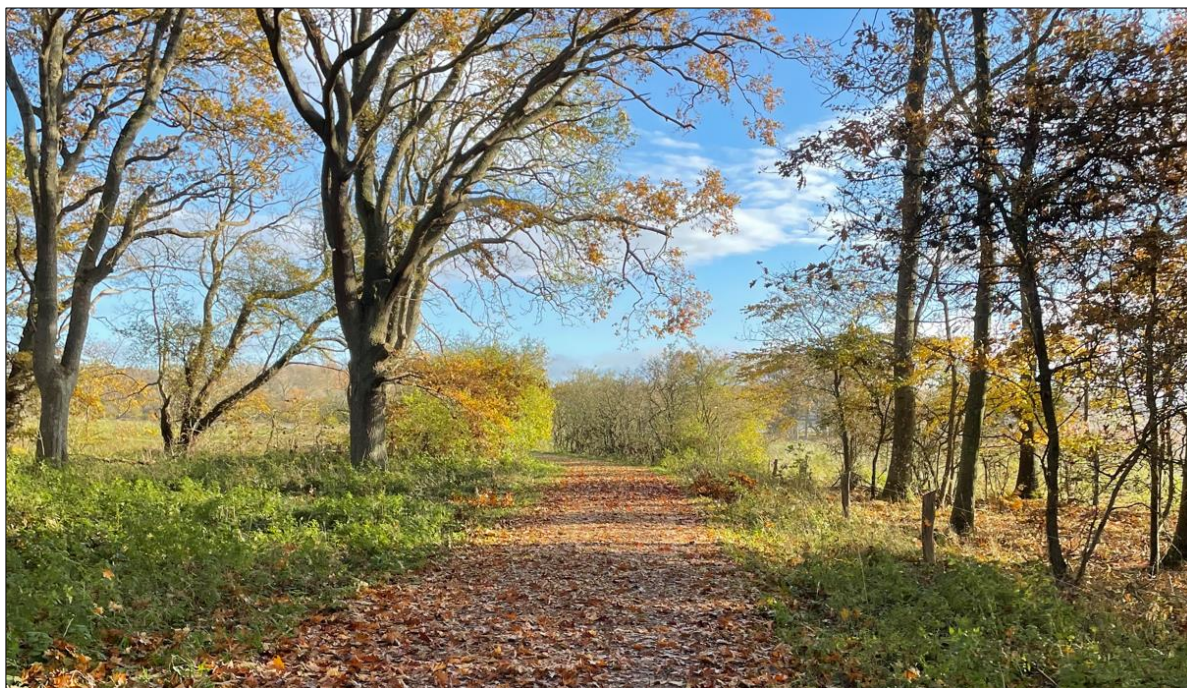
Fra Hestehave skov anes nogle af de mange besøgende, der bevæger sig ad landtangen ud til Kalø Slotsruin. Foto: Birgitte Ingris

En central sti er Kaløstien, som er en vandrerute, som forbinder Ryomgård og det centrale Djursland med Rønde og det sydlige Djursland.

Kaløstien med rød streg går gennem fredningsområdet fra nord til syd med forbindelse ind til Rønde by. Molsstien med tyndere pink streg er sammenhængende med Kaløstien og går gennem Hestehave og videre mod Følle strand i vest.

Skovene ved Kalø er ligeledes velforsynede med stier.

En af de utallige smukke stier gennem Hestehave. Foto: Birgitte Ingrisch

I det åbne land er der flere steder stier i skel og langs levende hegn. På de udyrkede marker er der fri fladefærdselsret overalt, hvor der ikke er dyrket.

Billederne ovenfor viser stier nord for Flintbakken. Området store landskabelige skønhed og storslåede udsigter er uomtvistelige. Fotos: Birgitte Ingrisich

Gennemføres fredningen, er der lagt op til et lidt mere forgrenet stinet nord for Flintebakken, hvor det rekreative potentiale er stort pga nærheden til Rønde. Samtidig lægges der op til, at der – uanset ejer – er fri fladefærd overalt. Arealer med græssende dyr skal således være forsynet med klaplåger eller lignende.

Friluftsliv

Skovene ved Kalø benyttes af rigtig mange gæster både til det almindelige skovbesøg og til de organiserede aktiviteter.

Kalø-slotsruin er en af de mest besøgte seværdigheder i Østjylland.

Danmarks ældste middelalderlige brostensbelagte vej fører ud til Kalø Slotsruin. Det er 1,5 km hver vej, men turen værd med godt fodtøj på. Foto: Birgitte Ingrisich

Der findes en lejrplads ved Kalø Vig, som er en populær designation for mange vandrere i området. Der er desuden etableret en lejrplads i Vidkærsvang øst for hovedgården specielt designet til store grupper.

Der er flere parkeringspladser i og umiddelbart uden for fredningsområdet, jf. fredningskortet. En af de større parkeringsmuligheder for besøgende i området er parkeringsplads og indfaldsvej ved Kirkeskov. Fra denne plads er etableret en sti over Vidkærsvang til fægyden i nærheden af Kalø Hovedgård.

I det nordvestlige hjørne af Hestehaveskov er der opsat et fugletårn, der bl.a. skal være med til at formidle dyrelivet ved Føllebund. Ringelmose Skov og Hestehave Skov har indtil nu haft status som B-skov, hvorfor der ikke har været større organiserede aktiviteter såsom orienteringsløb og hundetræning. Fredningen ændrer ikke ved dette.

Ved Jægerens Hus ligger en skydebane, hvor der er adgang forbudt for uvedkommende af hensyn til sikkerheden. Foto: Birgitte Ingrisch

Natura2000-interesser

Mere end halvdelen af fredningsområdet er omfattet af Natura2000-område 230 for Kaløskovene og Kalø Vig og habitatområde 230. Det er udpeget for at beskytte bestemte arter og naturtyper, der er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene. Det udpegede område fremgår af nedenstående kort:

Udpegningsgrundlaget er:

- 1016 Sumpvindelsnegl
- 1166 Stor vandsalamander
- 1110 Sandbanke
- 1140 Vadeblade
- 1150 Lagune*
- 1160 Bugt
- 1170 Rev
- 1210 Strandvold med enårige planter (forventes udtaget)
- 1220 Strandvold med flerårige planter
- 1310 Enårig strandengsvegetation (forventes udtaget)
- 1330 Strandeng
- 3140 Kransnålalge-sø
- 3150 Næringsrig sø
- 6210 Kalkoverdrev*
- 6230 Surt overdrev*
- 6410 Tidvis våd eng
- 7220 Kildevæld*
- 7230 Riggær
- 9110 Bøg på mor (forventes udtaget)
- 9130 Bøg på muld
- 9150 Bøg på kalk
- 9160 Ege-blandskov
- 91E0 Elle- og askeskov*

Odder
Grøn frø
Butsnudet frø
Stor vandsalamander
Sumpvindelsnegl
Skæv vindelsnegl
Grøn buxbaumia (mos)
Desuden lever mange arter af flagermus i skovene og fouragerer i fredningsområdet.

19

I henhold til §§ 6 og 10 i bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen) skal der foretages en vurdering af, om det ansøgte kan:

- påvirke et Natura 2000-område væsentligt.
- beskadige yngle- eller rasteområder for dyrearter, der er udpeget på EF-habitatdirektivets bilag IV eller
- beskadige plante og dyrearter, der er optaget på EF-habitatdirektivets bilag IV.

Samlet vurdering:

Fredningen har blandt andet til formål at bevare og forbedre naturværdierne i området, herunder at medvirke til at sikre gunstig bevaringsstatus for udpegningsgrundlaget i Natura 2000-området. Fredningen vil derfor understøtte målsætningerne i Natura 2000-planen blandt andet gennem en permanent ekstensivering af landbrugsarealer med det formål at styrke overdrevsnaturen og at sikre en videreudvikling af eksisterende naturområder samt permanent at fastholde skovene som urørte uanset eventuelt skiftende politiske ønsker.

Fredningen sikrer adgang til naturpleje uanset om hele eller dele af området frasælges til private lodsejere. Dette sikrer, at der sker en vedvarende forvaltning af naturområderne til gavn for biodiversiteten, og dermed for bilag IV-arterne i området. Uden fredning har myndighederne ikke tilsvarende mulighed for at gennemføre naturpleje på private arealer, medmindre ejeren giver tilsagn herom. Fredningen vurderes derfor at have en neutral eller positiv indvirkning på Bilag IV-arter i området og vil understøtte en potentiel udbredelse af arterne til større områder, efterhånden som en forbedret naturtilstand opstår på de i dag dyrkede marker.

4. Frednings- og planlægningsmæssige forhold

Eksisterende fredninger

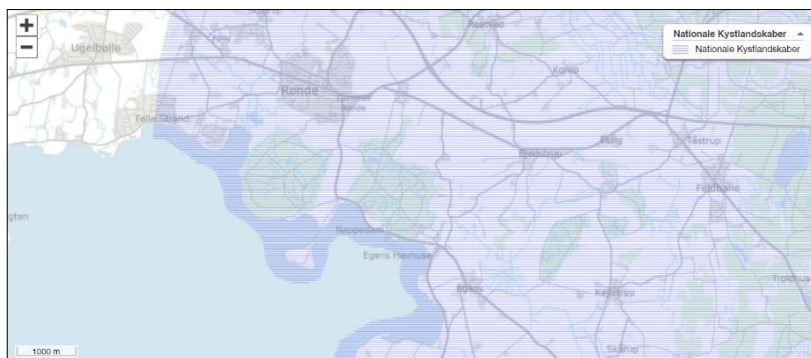
Ca. 131 ha af fredningsområdets samlede areal på ca. 800 ha er omfattet af Kalø Gods-fredningen fra 3. januar 1939. Denne fredning har til formål at sikre tilstanden, så der ikke på arealerne opføres bygninger, anbringes eller indrettes noget, der kan gribe forstyrrende ind i det *nuværende* landskabsbillede, eller sker yderligere tilplantning.

Zonestatus

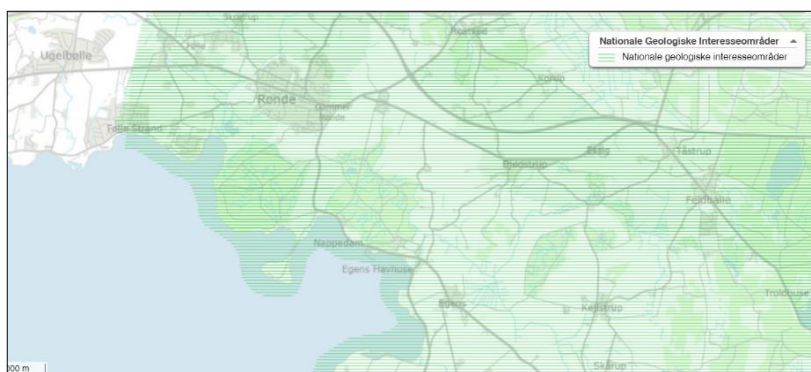
Området er beliggende i landzone

Nationale interesser og udpegninger

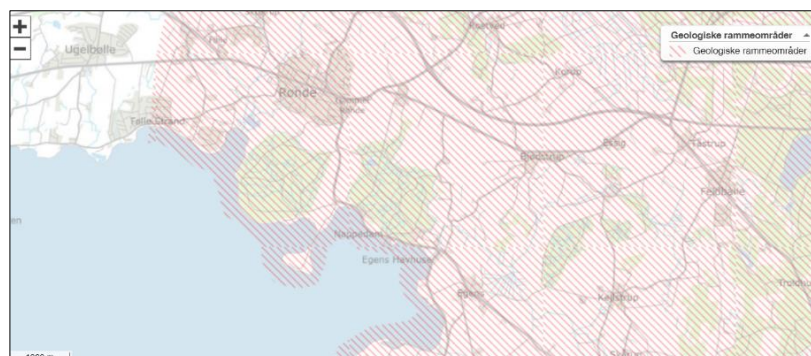
Området ligger i sin helhed inden for kystnærhedszonen. Kystnærhedszonen omfatter kystområderne i 3 km afstand fra kysten. Hensigten med kystbestemmelserne er dels at friholde kystområderne for bebyggelse og anlæg, som ikke er afhængige af kystnærhed, dels at sikre, at nye arealer til byzone og anlæg i landzone placeres i størst mulig afstand fra kystlinjen og fortrinsvis bag eksisterende bebyggelse. Det gælder især for de åbne kyststrækninger. Kystbestemmelserne skal desuden medvirke til at sikre og udbygge befolkningens adgang til kysterne.

Området ligger i sin helhed inden for Nationale kystlandskaber

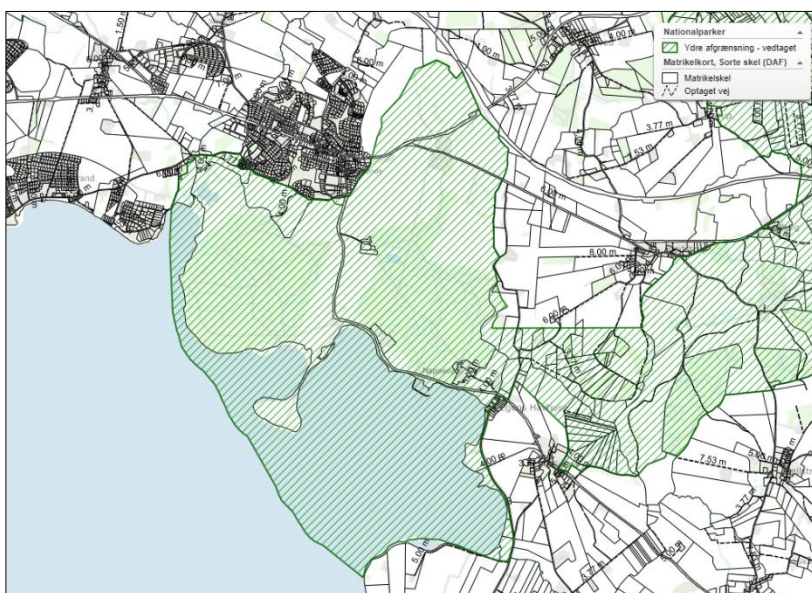
Området ligger i sin helhed inden for Nationale geologiske interesseområder

Området ligger i sin helhed inden for Geologiske rammeområder

Området ligger i sin helhed inden for Værdifulde geologiske områder

Fredningsområdet ligger næsten i sin helhed inden for Nationalpark Mols Bjerge

Fredningsområdet indgår delvist i Miljøministeriets rapport; Danmarks større nationale naturområder fra 1984

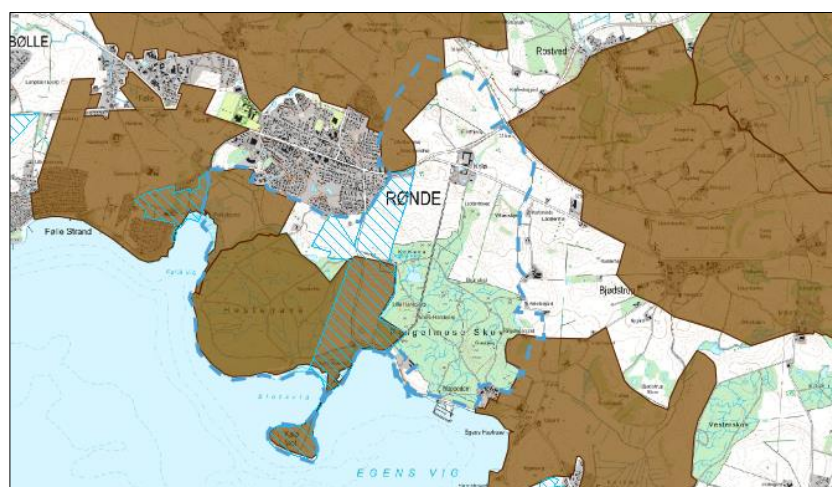
Kommuneplanforhold

Området er delvist udpeget som Naturbeskyttelsesområde i kommuneplanen

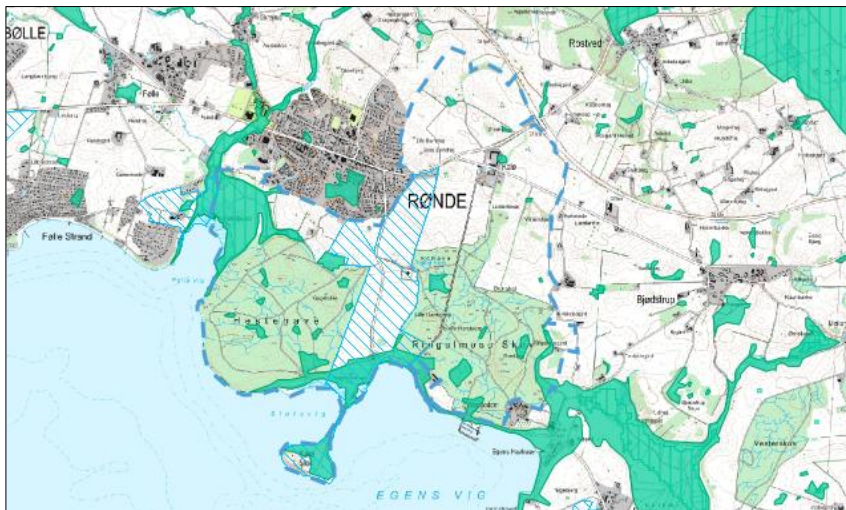
Området er delvist udpeget som Bevaringsværdigt landskab i kommuneplanen

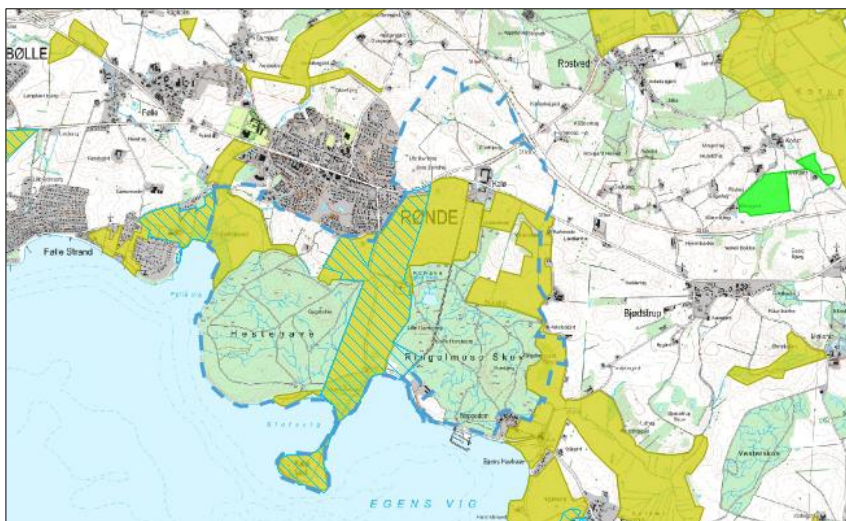
Området er delvist udpeget som Geologisk bevaringsværdigt landskab i kommuneplanen

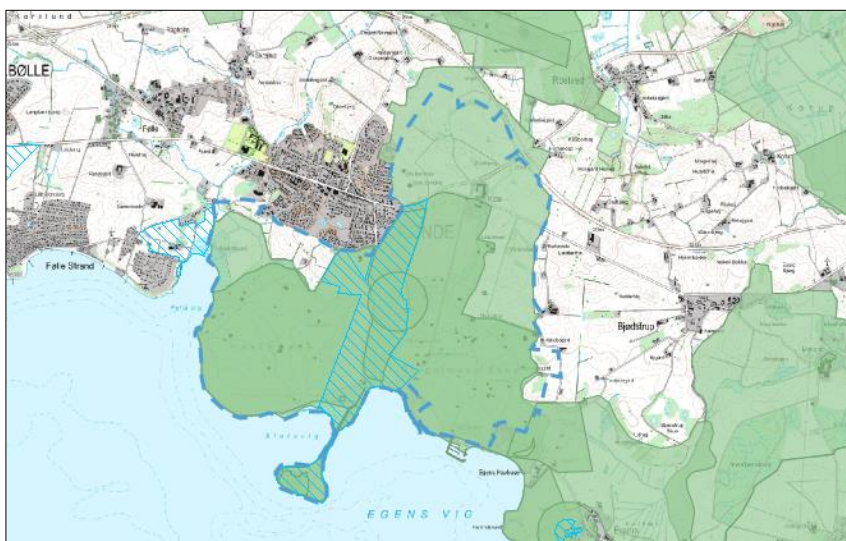
Området er delvist udpeget som Økologisk forbindelse i kommuneplanen

Området er delvist udpeget som Lavbundsareal i kommuneplanen

Området er delvist udpeget som areal, hvor skovrejsning er uønsket i kommuneplanen

Området er udpeget som Kulturhistorisk bevaringsværdigt landskab i kommuneplanen

Området er delvist udpeget som Værdifuldt kulturmiljø i kommuneplanen

Lokalplanforhold

Lokalplan nr. 48 for Kaløs Hovedbygninger, 1989. Fredningen respekterer lokalplanens indhold. Dog foreslås det, at byggefeltet ved Kalø Hovedbygninger ikke kan bebygges yderligere.

Lokalplan nr. 37 for Havekolonien Bregnet Bakke, 1995: Fredningen respekterer lokalplanens indhold.

Lokalplan nr. 35 for Vildtforvaltningsskolen Kalø, 1995: Fredningsområdet er for en mindre del beliggende indenfor lokalplanens område. Fredningen respekterer lokalplanens indhold.

Lokalplan nr. 446 for Bevaring af Toldstedet, Nappedam, fra 2022. Fredningen respekterer lokalplanens indhold.

Lokalplan nr. 12 for Egegården, 1985: Fredningsområdet er for en mindre del beliggende indenfor lokalplanens område. Fredningen respekterer lokalplanens indhold.

Lokalplan nr. 388 for Rekreativt område, Nappedam Bådehavn, 2014. Fredningen er for en mindre del beliggende indenfor lokalplanens område. Fredningen respekterer lokalplanens indhold.

Lokalplan nr. 41 for Formidlingscenter ved Kalø Slotsruin, 1997. Lokalplan 41 ophæves ved endelig vedtagelse af Lokalplan 448, jf. dog nedenstående. Fredningen respekterer lokalplanens indhold.

Lokalplan nr. 448 for Besøgscenter for Nationalpark Mols Bjerge ved Kalø Slotsruin, Rønde, 2023. Lokalplanen er vedtaget af Syddjurs Kommune men påklaget til Planklagenævnet og afventer pt. en afgørelse. Fredningen indordner sig afgørelser truffet af Planklagenævnet, Miljø- og Fødevareklagenævnet, Fredningsnævnet, Kystdirektoratet, Syddjurs Kommune m.fl. vedrørende lokalplanen og relaterede dispensationer til byggeri og anlæg mv.

5. Forslag til fredningsbestemmelser

§ 1 Fredningens formål

Fredningen har til formål

- at sikre og forbedre de store landskabelige værdier ved Kalø Gods med enge, overdrev, levende hegn, enkeltstående træer og skove, med særlig vægt på at sikre udsigten fra Rønde og sydpå mod slotsruinen, herunder at beskytte landskabet imod tilplantning, byudvikling og tekniske anlæg,
- at sikre og forbedre den biologiske mangfoldighed i området, der knytter sig til skove, overdrev, enge, søer, vandløb mv., der ligger spredt i området og forbedre levevilkårene for et rigt dyre- og planteliv,
- at beskytte de geologiske terrænformer,
- at sikre områdets kulturspor,
- at sikre områdets rekreative kvaliteter og adgangen til offentlig færdsel,
- at skabe grundlag for naturpleje, og
- at medvirke til at sikre gunstig bevaringsstatus af arter og naturtyper, som Natura2000-område nr. 230, Kaløskovene og Kalø Vig, er udpeget for.

§ 2 Bevaring af området

Området skal bevares i dets nuværende tilstand, medmindre en tilstandsændring tillades ved dispensation, eller er umiddelbart tilladt eller krævet efter fredningen. Dog er fredningen ikke til hinder for, at der kan ske en naturgenopretning i området med gendannelse af den naturlige hydrologi efter en samlet plan.

Fredningsnævnets godkendelse erstatter ikke nødvendige tilladelser eller dispensationer, som skal indhentes ved andre myndigheder.

Desuden er de dele af fredningen, som er omfattet af Natura2000 underlagt den til enhver tid gældende Natura2000 plan og opfølgende kommunale og statslige handleplaner.

§ 3 Arealernes drift og anvendelse

Stk. 1. Landbrugsdriften skal ved fredningens gennemførelse ophøre, og de hidtil dyrkede marker skal udvikles til et overvejende åbent og slettepræget græsningslandskab med overdrevsvegetation uden brug af gødskning, pesticider og anden jordbehandling, og med en forvaltning, som fremmer biodiversiteten.

Stk. 2. Skovene skal forvaltes som urørt skov efter Naturstyrelsens til enhver tid gældende principper for urørt skov.

Stk. 3. Naturarealer, der i dag henligger som eng, overdrev, mose mv. skal forvaltes med henblik på at øge biodiversiteten.

Stk. 4. Eksisterende levende hegn må vedligeholdes ved enkelte genplantninger med hjemmehørende løvtræsarter.

Stk. 5. Permanent deponering og oplag af maskiner, effekter og materialer må ikke finde sted inden for fredningsområdet.

Stk. 6. Dræning og vedligeholdelse af grøfter og vandløb reguleres af de til enhver tid gældende regler i vandløbsloven.

Stk. 7. Drikkevandsindvinding kan fortsætte som hidtil. Markvanding kan ske i henhold til de til enhver tid gældende regler herom i vandforsyningsloven.

Stk. 8. Havearealer må ikke udvides. Afskærmende beplantninger omkring driftsbygninger er tilladt.

§ 4 Byggeri

Stk. 1. Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder boliger, skure, boder, jagthytter, ridehaller, transformerstationer, drivhuse mm. Drivhuse og skure i eksisterende haver er dog tilladt.

Stk. 2. Tilbygning til og udvendig ombygning af eksisterende bygninger kræver tilladelse af fredningsnævnet med hensyn til størrelse samt udformning, inkl. materiale- og farvevalg.

Stk. 3. Fredningen er ikke til hinder for anbringelse af sædvanlige læskure for får, kreaturer og lignende.

Stk. 4. Fredningen er ikke til hinder for midlertidig anbringelse af skurvogne eller skure, der i kortere perioder er nødvendige for naturpleje (max. 6 uger).

§ 5 Faste konstruktioner og anlæg

Stk. 1. Faste anlæg og konstruktioner, som f.eks. tårne, jagstiger, vindmøller, tankanlæg, transformerstationer, solcelleparker og master, må ikke etableres inden for fredningsområdet, og der må ikke føres luftledninger over arealerne. Der må kun etableres sædvanlig nedadrettet belysning og kun i tilknytning til boliger og driftsbygninger.

Undtaget fra forbuddet er jagstiger der opsættes til uddannelses- og formidlingsformål i forbindelse ny-jagtarrangementer samt fugletårne, jf. § 5 stk. 11.

Stk. 2. Uden for have- og gårdspladsarealer må der ikke anbringes campingvogne eller lignende.

Stk. 3. Etablering af sportsanlæg som golfbaner, skydebaner, motorbaner, ridebaner og landingsbaner for fly og helikoptere m.m. er ikke tilladt.

Stk. 4. Hegn må opsættes, hvis hegnet ikke begrænser offentlighedens adgang efter naturbeskyttelsesloven. Hegn skal være almindelige landbrugshegn (trådhegn) til husdyrbrug. Usædvanlige hegn kræver fredningsnævnets godkendelse.

Stk. 5. På de på fredningstidspunktet offentligt ejede arealer må hegn ikke begrænse offentlighedens mulighed for fladefærdsel. Er arealet hegnet skal det være forsynet med stenter, klaplåger eller lignende.

Stk. 6. Der må opsættes informationstavler til formidling af fredningen, information om adfærd ved færdsel i indhegninger med græssende dyr, naturformidling og lignende på foranledning af plejemyndigheden.

Stk. 7. Der må ikke anlægges nye veje eller ændres belægning på eksisterende veje. Dog kan asfalt konverteres til grus. Almindelig vedligeholdelse af mark- og skovveje med f.eks. sten eller grus er tilladt.

Stk. 8. Nye stier må anlægges i overensstemmelse med fredningskortet. Herudover kan nye stier anlægges med Fredningsnævnets godkendelse.

Stk. 9. Der må ikke etableres nye grøfter eller dræn. Plejemyndigheden kan dog i særlige tilfælde godkende nye grøfter eller dræn, hvis formålet er at muliggøre naturpleje, eller hvis det er nødvendigt for opretholdelse af udlagte veje og stier.

Stk. 10. Fredningen er ikke til hinder for etablering af de nødvendige foranstaltninger i forbindelse med pleje, anlæg af stier mv., f.eks. stenter, drikkeanlæg, fangfolde, færiste, spange og lignende.

Stk. 11. Fredningen er ikke til hinder for etablering af primitive lejrpladser med shelters, toiletbygninger, borde-bænkesæt, grillpladser, fugletårne/-skjul mm til almen brug og eksisterende rekreative faciliteter kan fortsat bestå og blive vedligeholdt.

§ 6 Terrænændringer mv.

Stk. 1. Terrænændringer herunder råstofindvinding er ikke tilladt.

Stk. 2. Dog kan der ske terrænændringer som led i en naturgenopretning, eller som mindre terrænændringer i forbindelse med byggeri og anlæg efter Fredningsnævnets godkendelse.

Stk. 3. Fredningen er ikke til hinder for arkæologiske udgravninger i området efter fredningsnævnets godkendelse.

Undtaget fra forbuddet er mindre terrænændringer i haver.

§ 7 Offentlighedens adgang

Stk. 1. Offentlighedens adgangs- og opholdsret i området følger af de almindelige bestemmelser i gældende love, og eksisterende veje og stier er således åbne for offentlighedens færdsel til fods eller cykel, jf. naturbeskyttelseslovens § 26.

Stk. 2. På arealer, som på fredningstidspunktet er offentligt ejede, er der uanset fremtidigt ejerforhold de samme adgangsregler, som gælder for offentligt ejede arealer. Dette gælder også haven og parken omkring Kaløs Hovedbygninger. Undtaget er alene haver, som er udlejet til private boliger.

Stk. 3. Eksisterende stier, som vist med særlig signatur på fredningskortet, må ikke nedlægges og skal holdes åbne og tilgængelige for offentligheden. Fredningsnævnet kan godkende, at stiers, vejes og markvejes nuværende tracé ændres, hvis den samlede stiforbindelse gennem landskabet ikke afbrydes, og offentlighedens mulighed for at opleve det fredede område ikke forringes.

Stk. 4. Plejemyndigheden kan af hensyn til bevarelsen af plante- og dyrelivet fastsætte regler for begrænsning af offentlighedens færdsel i området.

§ 8 Særbestemmelser

Stk. 1. Eksisterende lokalplanlagte områder inden for fredningsområdet kan udnyttes og benyttes som hidtil. Dog kan byggefeltet ved Kalø Hovedbygninger; Lokalplan nr. 48 for Kaløs Hovedbygninger fra 1989, ikke bebygges yderligere.

Stk. 2. Kaløs Hovedbygninger skal, så vidt det er muligt, anvendes til formål, som understøtter fredningens formål eller som domicil for videns-institution.

Stk. 3. Lokalplan nr. 448 for Besøgscenter for Nationalpark Mols Bjerger ved Kalø Slotsruin, Rønne, 2023, er vedtaget af Syddjurs Kommune men påklaget til Planklagenævnet og afventer en afgørelse. Fredningen indordner sig afgørelser truffet af Planklagenævnet, Miljø- og Fødevareklagenævnet, Fredningsnævnet, Kystdirektoratet, Syddjurs Kommune m.fl. vedrørende lokalplanen og relaterede dispensationer til byggeri og anlæg mv.

Stk. 4. Danmarks Jagtforbund – Jagtens Hus, kan til formidlings- og uddannelsesformål, herunder uddannelse af vildtforvaltere og kurser for jægere, anlægge beplantninger som vildtagre, vildtremiser og lignende til undervisning og demonstrationsbrug efter nærmere godkendelse fra fredningsnævnet og efter forudgående aftale med Naturstyrelsens lokale enhed.

Stk. 5. Skydebanen på matr.nr. 1e Kalø Hgd., Bregnet, kan fastholdes. Eventuel udvidelse kræver Naturstyrelsens godkendelse og fredningsnævnets dispensation. Nedlægges skydebanen, skal arealet overgå til offentligt naturområde.

Stk. 6. Fredningen er ikke til hinder for, at der med Naturstyrelsens godkendelse på arealet nord for Grenåvej/Flintbakken laves forsøg med conservation agriculture¹ i formidlings- og uddannelsesøjemed i relation til de aktiviteter, som Danmarks Jægerforbund gennemfører med henblik på vildtpleje og øget biodiversitet. Der kan i så fald anvendes naturgødning, men ikke nogen form for pesticider o.lign.

§ 9 Naturpleje og naturgenopretning

Stk. 1. Plejen tilrettelægges med øget biodiversitet for øje.

Stk. 2. Plejemyndigheden skal sikre, at der til enhver tid er en større udsigtskile før og efter indkørslen fra Molsvej til P-plads ved det nordøstlige hjørne af Hestehave Skov. Desuden at der for hver ca. 15 meter etableres udsigtskiler i det levende hegn i vestsiden af Molsvej fra Rønne mod Kaløvig.

Stk. 3. Plejemyndigheden skal sikre, at landskabet syd for Rønne mod Kalø Slotsruin holdes overvejende åbent samt, at arealet mellem den nationale cykelsti "Østkystruten" og Hestehave Skov friholdes for tilgroning med buske og træer, så udsigten over landskabet og Kalø Vig bevares for vandrede, cyklister og bilister.

Stk. 4. Naturgenopretning til styrkelse af biodiversiteten, herunder genskabelse af den naturlige hydrologi i området, kan ske efter en samlet plan og fredningsnævnets godkendelse. Ved en hævelse af grundvandsstanden i områder bør det sikres, at særligt værdifulde gamle løvtræsarter beskyttes.

§ 10 Plejemyndighed og plejeplaner

¹ Conservation agriculture (CA) er et dyrkningssystem, hvor landmanden laver minimal jordbearbejdning, holder jorden dækket og praktiserer et varieret sædskifte. I dag udgør det danske areal med CA under 2 pct. af landbrugsarealet, men det er hastigt stigende/Seges Innovation landbrugsinfo 2021

Plejemyndigheden gennemfører pleje i henhold til den til enhver tid gældende plejebekendtgørelse.

§ 11 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis det ansøgte, ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

§ 12 Ophævelse af eksisterende fredning

Fredningen af Kalø Gods fra 3. januar 1939 ophæves i forbindelse med, at nærværende fredningsforslag gennemføres.

Bilag 1, areal-og lodsejerliste. Kalø Gods

Lb. Nr.:	Matr.nr.: Ejerlav:	Ejer:	Ønskes fredet:	Den 13 -09-2023
			Ca.ha.	Bemærkninger
	1f 1z 1ai Følle Mølle, Bregnet 12 Rønde By, Bregnet 1an 1ao 1e 1a 1ae Kalø Hgd., Bregnet 10f 13a Bjødstrup By, Bregnet	Naturstyrelsen Førstballevej 2 7183 Randbøl	1,55 8,54 0,05 25,57 273,22 0,19 339,90 31,94 91,12 3,07 14,35	
Samlet			789,50	
	Umatruleret areal		13,05	
Samlet			13,05	
	7000a 7000c 7000f 7000b 7000e Kalø Hgd., Bregnet	Syddjurs Kommune Lundbergsvej 2 8400 Ebeltoft syddjurs@syddjurs.d	6,445 0,209 3,436 1,670 0,381	
Samlet			12,141	
		I alt ha	815	

Bilag 2

Dato: 6/10/2023

Sagsbehandler: Birgitte Bang Ingrisch, 61691822/bbi@dn.dk

Danmarks
Naturfredningsforening

Budgetoverslag for fredning af Kalø Godslandskab i Syddjurs kommune

Danmarks Naturfredningsforening rejser om kort tid fredningssag for Kalø Godslandskab i Syddjurs kommune, i alt 815 ha. I henhold til Naturbeskyttelseslovens § 36, stk. 5 skal et fredningsforslag ledsages af et overslag over de forventede omkostninger, der knytter sig til gennemførelsen af forslaget.

Der tilkendes ikke erstatning for fredning af offentligt ejede arealer, medmindre den fredede ejendom er erhvervet med henblik på midlertidig besiddelse, jf. nbl. § 39 stk. 1, sidste punktum. Af det areal, som der rejses fredningssag for, er 789 ha ejet af Naturstyrelsen, 12 ha ejet af Syddjurs Kommune og 13 ha umatrikuleret areal. Der skal således ikke tilkendes erstatning i sagen.

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Danmarks Naturfredningsforening

Att.: Birgitte Bang Ingrisch
bbi@dn.dk

Landskab og Skov
J.nr. 2022 - 71230
Ref. IDKSJ
Den 30. oktober 2023

Budgethøring af forslag om fredning af Kalø Gods i Syddjurs Kommune

Danmarks Naturfredningsforening har med mail af 6. oktober 2023 fremsendt budgetoverslag for ovennævnte fredningsforslag med anmodning om Miljøstyrelsens bemærkninger. Høringen sker jf. naturbeskyttelseslovens § 36, stk. 5 og 6.

Budgetoverslaget giver ikke Miljøstyrelsen anledning til bemærkninger.

Miljøstyrelsen vil redegøre for sin holdning til fredningsforslaget i forbindelse med det offentlige møde, som fredningsnævnet afholder om fredningsforslaget.

Med venlig hilsen

Ida Søkilde Jelnes
idksj@mst.dk

8°C Kraftig regn Søg

Myndighedsskema – bilag til fredningsnævnets screeningsafgørelse efter miljøvurderingslovens § 10.

Forslag til fredning af Kalø Godslandskab

Ifølge §8, stk. 2 1-2 i lov om miljøvurdering af planer og programmer og konkrete projekter (LBK nr. 1976 af 27. oktober 2021) skal myndigheden vurdere, om planer og programmer omfattet af lovens § 8, stk. 1, og som kun fastlægger anvendelsen af mindre områder på lokalt plan eller angiver mindre ændringer i planer og programmer, kan få væsentlig indvirkning på miljøet, og der derfor skal udarbejdes en miljøvurdering.

Jf. orientering fra Miljøstyrelsen af 22. maj 2018 om reglerne for miljøvurdering af fredningsforslag, skal sagsrejsere vurdere, om forslaget er omfattet af miljøvurderingsreglerne samt tilvejebringe det faktuelle grundlag for miljøvurderingen. Det er fredningsnævnet, der forestår at sende materialet i høring samt at modtage høringssvar, og det er ligeledes fredningsnævnet, der på baggrund af det tilvejebragte materiale træffer afgørelse om miljøvurdering.

Danmarks Naturfredningsforening har vurderet, at fredningsforslaget er omfattet af lovens § 8, stk. 2 og har derfor foretaget en screening af de forventede miljøkonsekvenser som følge af fredningsforslaget. Screeningen er foretaget med udgangspunkt i kriterierne i bilag 3 til lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter, og vurderingen fremgår af nedenstående skema.

Det er fredningsnævnet, der jf. § 10 i miljøvurderingsloven træffer endelig afgørelse om hvorvidt der er krav om miljøvurdering eller ej på baggrund af oplysningerne i screeningsskemaet.

Titel	Fredningsforslag for Kalø Godslandskab
Beskrivelse af fredningsforslaget	Fredningsforslaget omfatter 815 ha Fredningen har til formål, • at sikre og forbedre de store landskabelige værdier ved Kalø Gods med enge, overdrev, levende hegn, enkeltstående træer og skove, med særlig vægt på at sikre udsigten fra Rønde og sydpå mod slotsruinen, herunder at beskytte landskabet imod tilplantning, byudvikling og tekniske anlæg, • at sikre og forbedre den biologiske mangfoldighed i området, der knytter sig til skove, overdrev, enge, søer, vandløb mv., der ligger spredt i området og forbedre levevilkårene for et rigt dyre- og planteliv, • at beskytte de geologiske terrænformer, • at sikre områdets kulturspor, • at sikre områdets rekreative kvaliteter og adgangen til offentlig færdsel, • at skabe grundlag for naturpleje, og

		overdrevsnatur, permanent at fastholde skovene som urørte og mere generelt at sikre naturpleje, uanset fremtidigt ejerforhold. Fredningen vurderes derfor at have en neutral eller let positiv indvirkning på både Natura 2000-området og på bilag IV-arter i området, og på sigt understøtte en potentiel udbredelse af beskyttelseskrævende flora og fauna.
--	--	---

Indvirkning på miljøet

Miljøparametre	Negativ påvirkning	Positiv påvirkning	Ingen påvirkning	Vurderes nærmere	Bemærkninger
Fredningsforslagets indvirkning på eller relevans for andre projekter og aktiviteter			x		Der er ingen aktuelle projekter og aktiviteter inden for det område, som foreslås fredet.
Fredningsforslagets indvirkning på eller relevans for anden planlægning og lovgivning			x		Det vurderes, at fredningsforslaget ikke har indvirkning på eller relevans for anden planlægning eller lovgivning.
Vurdering af fredningsforslagets miljømæssige indvirkning i forhold til størrelse, geografisk udbredelse og indbyrdes påvirkning			x		Det vurderes, at fredningsforslaget ikke har nogen miljømæssig indvirkning i forhold til størrelse, geografisk udbredelse og indbyrdes påvirkning.
By- og kulturmiljø					
Bymiljø/bygninger			x		Ikke relevant
Fortidsminder			x		Ikke relevant
Befolkningens sundhed/sikkerhed					
Handicappede og mobilitets-hæmmede personer			x		Ikke relevant
Brand, eksplosion, giftpåvirkning			x		Ikke relevant
Forurening					
Jordforurening, håndtering og flytning			x		Ikke relevant

Vand					
Grundvandsforhold		x			Fredningsforslaget lægger op til en permanent ekstensivering af landbrugsjorden. Det får den konsekvens, at der ikke længere kan gødes og bruges pesticider, og dermed potentielt kan ske nedsivning til grundvandet.
Jord					
Jordbund og jordarealer		x			Fredningsforslaget lægger op til at dyrkning permanent ophører på landbrugsjorden, som herefter udlægges til natur. Det vil medføre en opbygning af kulstoflageret i jorden over de kommende mange år.
Luft					
Luftforurening og påvirkning af luftkvaliteten			x		Ikke relevant
Klima					
Klimatiske faktorer som drivhusgasser, klimatilpasning mv.			x		Ikke relevant
Trafik					
Trafikafvikling/-belastning samt trafikstøj og trafiksikkerhed			x		Ikke relevant
Natur					
Internationale naturbeskyttelsesområder (Natura2000, Ramsar mv.)		x			Størstedelen af fredningsområdet ligger inden for Natura 2000-område nr. Natura2000-område 230 for Kaløskovene og Kalø Vig og habitatområde 230. Fredningen har blandt andet til formål at bevare og forbedre naturværdierne i området, herunder at medvirke til at sikre gunstig bevaringsstatus for udpegningsgrundlaget i Natura 2000-området. Fredningen vil derfor understøtte målsætningerne i Natura 2000-planen blandt andet gennem en <u>permanent</u> ekstensivering af landbrugsarealer med det formål at styrke overdrevsnaturen og at sikre en videreudvikling af eksisterende naturområder samt <u>permanent</u> at fastholde skovene som urørte. Desuden sikrer fredningen mulighed for naturpleje uanset fremtidigt ejerforhold. Fredningen vurderes derfor at have en neutral eller let positiv indvirkning på både Natura 2000-området og på bilag IV-arter i området og vil understøtte en potentiel udbredelse af arterne til større områder, efterhånden som en

					forbedret naturtilstand opstår på de i dag dyrkede marker.
Sjældne, udryddelsestruede eller fredede dyr, planter eller naturtyper		x			EU's habitatdirektivs bilag IV omfatter arter, hvis yngle- og levesteder ikke må ødelægges eller beskadiges. Inden for fredningsområdet er der konstateret følgende habitatbeskyttede arter: odder, grøn frø, butsnudet frø, stor vandsalamander, sumpvindelsnegl og skæv vindelsnegl. Desuden lever flere arter af flagermus i skovene og fouragerer i hele området. Det vurderes, at fredningen vil have en positiv virkning på disse arters mulighed for at yngle- og opholde sig i området, da fredningen giver en permanent beskyttelse af både skove og åbne arealer samt giver mulighed for naturpleje uanset fremtidige ejerforhold.
Naturbeskyttelse (§3)		x			Ophør af dyrkningen på landbrugsarealet vil medvirke til at sammenbinde og øge de i dag §3-beskyttede arealer. Samtidig vil den indirekte påvirkningen af enge, moser, søer, strandenge og overdrev fra landbrugets gødsknings- og sprøjtningsaktiviteter forsvinde.
Spredningskorridorer/økologiske forbindelser		x			Med et ophør af landbrugsdriften vil der ske en styrkelse af naturen i området, og dermed også af de økologiske forbindelser mellem eksisterende natur inden for fredningsområdet. Ved at binde de eksisterende naturområder sammen sikres trædesten for arter, som kun spreder sig langsomt, og som har brug for et tæt net af småbiotoper for at holde bestandene robuste imod katastrofer, fx sygdom som kan udrydde arten i et vandhul, og som derfor er afhængig af genindvandring fra nærliggende vandhuller.
Landskab					
Bevaringsværdige landskaber, geologi, kystlandskaber mv.		x			Fredningen sikrer, at det enestående smukke og stærkt kuperede kystlandskab også på længere sigt bevares som

					et intakt, relativt ufragmenteret landskab uden bebyggelse og tekniske anlæg.
Andet					
Kumulativ effekt sammen med andre planer og projekter		x			Det vurderes, at fredningsforslaget sammen med de omgivende fredninger har en positiv kumulativ effekt i forhold til dyrearternes leve- og spredningsmuligheder
Miljøpåvirkning af grænseoverskridende karakter			x		Ikke relevant

Myndighedens konklusion

	ja	nej	Uddybning
Giver resultatet af screeningen anledning til at antage, at fredningsforslaget vil kunne påvirke miljøet væsentligt, således, at det er omfattet af krav om miljøvurdering?:		x	Fredningsforslaget lægger op til en landskabelig beskyttelse af området, som vil forhindre bebyggelse, tekniske anlæg, terrænregulering og ændret arealanvendelse. Fredningsforslaget lægger samtidig op til en permanent ekstensivering af landbrugsarealet, som på sigt vil styrke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området og forbedre levemulighederne for bilag IV-arter, samt styrke deres leve- og spredningsmulighederne. Det vurderes på den baggrund, at fredningsforslaget ikke vil påvirke miljøet negativt, men vil fastholde områdets naturmæssige, landskabelige, kulturhistoriske og rekreative værdier. Fredningsforslaget vurderes dermed ikke at være omfattet af krav om miljøvurdering.

Bilag 5

Følgende arter er registreret inden for fredningsområdet:

Aftenpragtstjerne
Ager-padderok
Ager-snerle
Ager-svinemælk
Ager-tidsel
Ahorn
Aks-bærmispel
Akselblomstret star
Aks-rapunsel
Almindelig bingelurt
Almindelig bjørneklo
Almindelig brunelle
Almindelig cypresmos
Almindelig fløjlsmos
Almindelig fredløs
Almindelig fuglegræs
Almindelig gedeblad
Almindelig guldnælde
Almindelig guldstjerne
Almindelig gyldenris
Almindelig hulsvøb
Almindelig hundegræs
Almindelig hvene
Almindelig hvidtjørn
Almindelig hyld
Almindelig hæg
Almindelig høgeurt (sektion)
Almindelig hønsetarm
Almindelig hør
Almindelig jomfruhår
Almindelig katost
Almindelig knopurt
Almindelig kongepen
Almindelig kortkapsel
Almindelig kvik
Almindelig kællingetand
Almindelig lungeurt
Almindelig mangeløv
Almindelig milturt
Almindelig mjøldurt
Almindelig nikkemos

Almindelig rajgræs
Almindelig rapgræs
Almindelig ryle
Almindelig røllike
Almindelig røn
Almindelig skjolddrager
Almindelig slørkantlav
Almindelig star (varietet)
Almindelig sumpstrå
Almindelig svinemælk
Almindelig syre
Almindelig taks
Almindelig thuja
Almindelig ædelgran
Angelik
Ask
Avnbøg
Bakke-forglemmigej
Bakke-nellike
Bakketidsel
Benved
Bidende pileurt
Bidende ranunkel
Bidende stenurt
Bittersød natskygge
Bjerg-ærenpris
Bladmossier (Bryopsida-klassen)
Bleg star
Blommeslægten
Blød hejre
Blød storkenæb
Blå anemone
Blågrøn kogleaks
Blågrøn rose
Blågrøn star
Blågrå siv
Blåhat
Blåtop
Bredbladet dunhammer
Bredbladet mangeløv
Brombær
Brunfiltet stjernemos
Bugtet kløver
Bukketorn

Burre-snerre
Butbladet skræppe
Butbladet vandaks
Butblomstret siv
Butsnudet frø
Bævreasp
Bøg
Bølget bunke
Bølget katrinemos
Bølget krybstjerne
Bånd-pil
Dagpragtstjerne
Dansk arum
Dansk kokleare
Desmerurt
Douglasgran
Draphavre
Drue-hyld
Dueurtslægten
Dun-birk
Dunet dueurt
Dunet havre
Dunet steffensurt
Dunet vejbred
Dusk-syre
Dynd-padderok
Ederfugl
Elfenbens-padderok
Enblomstret flitteraks
Eng-brandbæger
Engelskgræs
Eng-forglemmigej
Eng-gedeskæg
Eng-kabbeleje
Engkarse
Eng-nellikerod
Engrandøje
Eng-rapgræs
Engriflet hvidtjørn
Eng-rottehale
Eng-rævehale
Eng-rørhvene
Eng-svingel
Enkelt pindsvineknop

Enskættet sumpstrå
Enårig rapgræs
Europæisk lærk
Feber-nellikerod
Femhannet hønsetarm
Fersken-pileurt
Fin kløver
Finbladet mangeløv
Firblad
Fjeld-ribs
Fjerbregne
Fjernakset star
Fladstrået rapgræs
Fladtrykt kogleaks
Fløjlsgæs
Fløjl-kortkapsel
Foderlucerne
Forglemmigejslægten
Forlænget star
Forskelligbladet vortetand
Fugle-kirsebær
Fællede-krybstjerne
Gederams
Gedeskæg
Glanskapslet siv
Glat burre
Glat dueurt
Glat hunde-rose
Glat vejbred
Granslægten
Grenet pindsvineknop
Grov kulskorpe
Græsbladet fladstjerne
Grøn buxbaumia
Grøn frø
Grøn høgeskæg
Grønblomstret bjørneklo
Gråand
Grå-bynke
Grå-el/hvid-el
Grågås
Grå-pil
Grå-poppel
Gul anemone

Gul fladbælg
Gul iris
Gul kløver
Gul snerre
Gærde-kartebolle
Gærde-snerle
Gærde-vikke
Gåsepotentil
Hamp-hanekro
Hanekroslægten
Hare-kløver
Haremad
Hare-star
Harmfuld stor nælde
Harril
Hassel
Have-ribs
Havterne
Hedelyng
Hindbær
Hirse-star
Hjertegræs
Hjortetrøst
Hornbladslægten
Horse-tidsel
Hulbladet fedtmos
Hulkravet kodriver
Hullæbeslægten
Humle
Humle-sneglebælg
Hundekvik
Hunde-rose
Hundetunge
Hvas randfrø
Hvid anemone
Hvid snerre
Hvid-kløver
Hvidmelet gåsefod
Hvinand
Hyldebladet baldrian (underart)
Hættemåge
Høj sødgræs
Høst-borst
Håret frytle

Håret høgeurt
Håret star
Islandsk ryle
Jordbær-kløver
Kamgræs
Kantet dueurt
Kantet perikon
Kildevældsvindelsnegl
Klyde
Knippe-star
Knoldet brunrod
Knold-ranunkel
Knold-rottehal
Knop-siv
Knopsvane
Knude-firling
Knæbøjet rævehale
Korbær
Kornet stenbræk
Kors-andemad
Korsknap
Kragefod
Kransnålalgeslægten
Krat-viol
Kruget skræppe
Kruget tidsel
Krybende hestegræs
Krybende læbeløs
Krybende potentil
Krybende silkemos
Kryb-hvene
Kvalkved
Kæmpe-svingel
Kær-dueurt
Kær-galtetand
Kær-padderok
Kær-ranunkel
Kær-snerre (underart)
Kær-star
Kær-svinemælk
Kær-svovlrod
Kær-tidsel
Kær-trehage
Kødfarvet gøgeurt

Kål-tidsel
Lancetbladet ærenpris
Lancet-vejbred
Lav ranunkel
Liden andemad
Liden lærkespore
Liden vandaks
Lille blåpil
Lille farvevandnymfe
Lille vandsalamander
Lugtløs kamille
Lund-fladstjerne
Lund-padderok
Lund-rapgræs
Lyse-siv
Lærkeslægten
Løgkarse
Løgslægten
Lådden dueurt
Lådden perikon
Majblomst
Mangeblomstret frytle
Manna-sødgræs
Marehalm
Mark-forglemmigej
Mark-frytle
Mark-krageklo
Mellebrudt star
Miliegræs
Mirabel
Mose-bunke
Mosser
Muse-vikke
Mælkebøtte
Navr
Nyse-røllike
Næb-star
Nælde-klokke
Nøgleblomstret klokke
Pengebladet fredløs
Pibeand
Pigget star
Pileslægten
Pille-star

Pindsvineknopslægten
Plæne-kransemos
Poppelslægten
Prikbladet fredløs
Prikbladet perikon
Pryd-bregmos
Pyrenæisk storkenæb
Rams-løg
Randhåret vinterkarse
Rederod
Rejnfan
Ribsslægten
Roseslægten
Ru svinemælk
Rundbælg
Rynket rose
Rød hestehov
Rød horntand
Rød svingel
Rødbrun kogleaks
Rød-eg
Rød-el
Rød-gran
Rød-kløver
Rødknæ
Rørgræs
Salturt
Sandkryb
Sand-løg
Sanikel
Selje-pil
Sideskærm
Sildig skov-hejre
Sitka-gran
Skarv
Skive-kamille
Skovarve
Skov-burre
Skovbyg
Skov-elm/storbladet elm
Skov-fyr
Skov-galtetand
Skov-hullæbe
Skov-hundegræs

Skov-jomfruhår
Skov-kogleaks
Skov-løg
Skovmærke
Skov-padderok
Skov-salat
Skov-skræppe
Skov-star
Skov-stilkaks
Skov-svingel
Skovsyre
Skov-vikke
Skov-viol
Skov-æble
Skrubtudse
Skvalderkål
Skælrod
Skæv vindelsnegl
Slank stammemos
Slåen
Smalbladet dunhammer
Smalbladet hareøre
Smalbladet kællingetand
Smalbladet kæruld
Smalbladet mangeløv
Smalbladet vikke
Småblomstret balsamin
Solbær
Sortspætte
Spids spydmos
Spidskapslet star
Spids-løn
Spidssnudet frø
Spring-balsamin
Springfrø
Spyd-mælde
Stikkelsbær
Stilk-eg/almindelig eg
Stinkende storkenæb
Stiv ruslædersvamp
Stiv star
Stivbladet skævkapsel
Stjerne-star
Stor fladstjerne

Stor knopurt
Stor konval
Stor nælde
Stor stammemos
Stor vandsalamander
Storbladet lind
Storkenæbslægten
Stormmåge
Stortoppet hvene
Strand-annelgræs
Strandasters (underart)
Strand-bede
Strand-engelskræs
Strandgåsefod
Strand-kamille
Strand-kogleaks
Strand-kvik
Strandkål
Strand-mælde
Strand-svingel
Strand-trehage
Strand-vejbred
Stribet næbmos
Sudetisk rapgræs
Sump-forglemmigej (underart)
Sump-kællingetand (varietet)
Sump-snerre
Sumpvindelsnegl
Sværtævæld
Svømmende stjerneløv
Svømmende vandaks
Sylt-star
Sød astragel
Sødgræsslægten
Sød-æble
Sølvmåge
Sølv-potentil
Tagrør
Tandet sødgræs
Tandrod
Tidlig skov-hejre
Tigger-ranunkel
Tofrøet vikke
Top-star

Toradet star
Tormentil
Tornfrøet hornblad
Tornløs hornblad
Trævlekrone
trådalger
Tudse-siv
Tusindfryd
Tveskægget ærenpris
Tyk andemad
Tykbladet ærenpris
Tyndakset gøgeurt
Tyndakset star
Tyndskulpet brøndkarse
Tøndersvamp
Tørst
Udspærret annelgræs
Vandkarse
Vand-mynte
Vandnavle
Vand-pileurt
Vandrøllike
Vand-skræppe
Vedbend
Vedbend-ærenpris (underart)
Vejbred-skeblad
Vej-pileurt
Vellugtende gulaks
Vikkeslægten
Vild kørvel
Vild løg
Vild ribs
Vingefrøet hindeknæ
Vinget perikon
Vorte-birk
Vorterod
Vrietorn
Ægbladet fliglæbe